

Lännessä on mitattu kulttuurin kehittymistä itse valituin mittarein, sellaisilla, joiden perustana ovat arvostukset varmasti jo etukäteen poikkeavat muiden kulttuurien arvostuksista. Näin on saatu vähäinkin edistys näyttämään heti dramaattiselta saavutukselta, koska muut eivät pidä meidän arvostamiemme asioita minkään arvoisina.

Eräs mittari on ollut lapsen asema. Kun lapset aiemmin olivat villejä ja vapaita, aikuisten riistaa ja hyötykäytössä, heidät on viimeisen sadan vuoden aikana otettu liekaan toteuttamaan aikuisten (ja koko kulttuurin) Suurta Tehtävää: lapset ovat tulevaisuutemme, jonka me haluamme indoktrinoida ja suunnitella mahdollisimman tarkoin, jotta mitään uutta ei pääsisi tulevaisuudessa ilmaantumaan. Lapset sosiaalistetaan, kasvatetaan, koulutetaan ja heitä tuetaan kaikin tavoin. Tämä yleisesti hyväksytty ja elinikäiseksi suunniteltu manipulaatio tähtää lapsuuden *projektiiviseen* hyötykäyttöön: me varmistamme itse kuvittelemamme tulevaisuuden lasten nykyisyyden hinnalla.

Tätä varten olemme määritelleet lapsen ja lapsuuden. Aiemmin kasvatuksessa oltiin kiinnostuneita ihmisyydestä, sen toteutumista-voista ja ehdoista. Nyt meitä kiinnostaa lapsi ja kuinka lapsuus toteutuu hyvin. Me olemme päättelleet (biologisin, intuitiivisin ja teologisin keinoin), että lapset eivät ole kokonaisia, ehjiä ihmisiä, joten heissä ei ole niitä piirteitä, joita ihmisissä on.

Ajattelemme, että koska lapsi on pieni, se on viaton. Jos se on viaton, sitä eivät koske ne asiat, joista itse saamme vikoja: se ei ole poliittinen (joten sillä ei ole sananvaltaa, äänioikeutta), se ei ole seksuaalinen (joten sille ei kuulu mikään seksuaalisuuden muoto), se ei ole täysjärkinen (joten sille puhutaan kuin idiootille eikä sillä ole moraalialia), se ei jaksa eikä kestä paljon mitään (joten sitä suojellaan kaikelta). Kun aikuiset ovat tehneet nämä ratkaisut, niistä ei voi valittaa.

Nämä päätökset ovat olleet ratkaiseva osa lapsen kohentunutta asemaa. Vastoin ”julmaa” käytäntöä, jonka tunnemme Keskiajan ja Uuden Ajan dokumenteista, lapsi on nyt muuttunut eräänlaiseksi melkein-ihmiseksi, jonka todellisuus on mahdollisessa tulevaisuudessa. Kun aiemmin lapset tekivät töitä, sotivat, huorasivat ja osallistuivat ”pienikokoisina aikuisina” kaikkeen elämään, koko lapsuus oli väärin ymmärretty. Nyt me ymmärrämme lapsuuden oikein, kun estämme lasta tekemästä tai olemasta mitään, mikä olisi aikuista.

Lapselle on myös olemassa nimettyjä puolustajia. Esimerkiksi *Mannerheimin Lastensuojeluliitto* on palkannut lapsiasiamiehen, joka on nainen. Tämä mies pyrkii voimistamaan lapsen kohentunutta asemaa erilaisilla keinoilla, jotka perustuvat aikuisuudeksi käsitettyjen piirteiden kuorimiseen lapsuudesta. Tämä mies tietää, mikä on aitoa lapsuutta, mikä on luonnollista lapselle, mikä on hyvää lapselle ja ennen kaikkea hän tietää, mikä loukkaa lasta ja on lapselle pahasta. Pahaa on kaikki se, mikä tekisi lapsesta aikuisten kanssa tasaveroisen elämän tuiverruksessa: poliittisuus,

seksuaalisuus, täysjärkisyys ja arviointikyky, selviämisen pakko ja oma raha.

Filosofiassa on korostettu, että kaikkien ihmistä koskevien väitteiden ja tutkimustapojen takana on jokin ihmiskäsitys, jonka artikuloiminen on tärkeä tehtävä. Se on tärkeää, jotta tiedämme, ovatko väitteet järkeviä ja kuinka niitä voi arvioida. Se on tärkeää myös, jotta voimme arvioida niitä moraalisia seurauksia, joita näiden ihmiskäsitysten perusteella esitetään. Ihmiskäsitys paljastaa myös, voiko olla riittämätöntä ihmisyyttä, vaillinaista ihmisyyttä, ei-valmista ihmisenä olemista tai ei-enää ihmisenä olemista. Jos tällaisia on, ne kuuluvat osana ihmiskäsityksemme. Niistä voidaan vetää johtopäätöksiä kaikkiin ihmistä koskeviin väitteisiin.

Esimerkiksi eri rotuiset ihmiset ovat joinain aikoina kuuluneet ei-vielä tai ei-enää-ihmisyyteen. Monet synnynnäisesti ”vammaset” eivät ole koskaan joutuneet ihmisyyden piiriin vaan heitä on syntymästä asti käsitelty muina kuin ihmisinä. Vastasyntyneitä käsitellään yhä samalla tavalla kuin hyötykarjaa: hännälliseltä lapselta leikataan häntä, poikia ympärileikataan, epäselvä sukupuoli ratkaistaan medisiinisesti ym. Nämäkin toimet kuuluvat artikuloitavan ihmiskäsityksen alueeseen.

Tästä voidaan vetää se johtopäätös, että vallitseva ihmiskäsitys ei sisällä käsitystä lapsesta ihmisenä. Vaikkakin tämä on jätetty lausumatta ääneen, tämä näkyy käytännössä ja toiminnassa. Saman periaatteen mukaan, jolla naista on alistettu ylentämällä, myös lapsi on alistettu niiden vallan alle, jotka ovat ihmisiä. Lapsella ei ole niitä ihmisinä olemisen tuntomerkkejä, joiden mukaan hänen arviointinsa itsestään ja muista voisi olla kohdallista: hän ei ole itselähtöinen, itsenäinen, oman kokemisensa lähtökohta ja paikka.

Tästä lapsen alistamisesta on tullut niin itsestäänselvä kontrollin lähtökohta, että tuskin kukaan aikuinen haluaa siitä luopua. Alistamiselle on löydetty myönteisiltä kuulostavia nimityksiä: tarve suojella, auttaa, tukea. Nämä ovat ne samat käsitteet, joilla pyörtyilevää ja synnynnäisesti typerää naista (kaikkia naisia) alistettiin Renessanssin jälkeen. Tämä oli tuolloin naiseen nähden itsestäänselvää ja tämä on nytkin itsestäänselvää lapsen kohdalla.

Kun yksi lapsi maailmassa sitten ymmärtää haastaa vanhempansa oikeuteen ja vaatia itselleen vapautta, joka ihmiselle kuuluu (ja koska tämä tapahtui Yhdysvalloissa, on osa perustuslakia), asia lyödään leikiksi. Haastaminen ei voinut olla lapsen oma tahto. Kuitenkin meissäkin, Suomessa, on monia, jotka — jopa nyt jälkikäteen — haluaisimme haastaa vanhempamme oikeuteen niistä ihmisoikeusrikkomuksista, joiden kohteeksi lapsena jouduimme, kun vanhempamme ja muut aikuiset ”ajattelivat vain lapsen parasta”: rakkauttomuudesta, kasvattamisesta keskinkertaisuuteen, erilaisuuden tuhoamisesta, ehdollistamisesta alhaiseen kompromissimoraaliin ja yhden mahdollisuuden elämään.●

maa
kuusta
nähtynä
juha
varto